Заступнику голови
спеціалізованої вченої ради Д 26.062.20
Національного університету
«Київський авіаційний інститут»

ВІДГУК

офіційного опонента – доктора наук з державного управління, старшого дослідника, провідного наукового співробітника науково-методичного відділу забезпечення якості освітньої діяльності та вищої освіти Військового інституту танкових військ Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»
МОРОЗ Світлани Анатоліївни
на дисертаційну роботу ГОЛОЛОБОВА Сергія Миколайовича
«Розвиток державної політики у сфері культури на сучасному етапі національного державотворення», подану на здобуття наукового ступеня доктора наук з державного управління
за спеціальністю 25.00.02 – механізми державного управління

І. Актуальність теми та постановка наукової проблеми

Актуальність дисертаційної роботи С. М. Гололобова визначається тим, що державна політика у сфері культури дедалі менше може оцінюватися лише за кількістю заходів, обсягом фінансування або станом мережі закладів. В умовах повномасштабної військової агресії, суспільних переміщень, цифровізації, європейської інтеграції та майбутнього відновлення України результативність державної політики у сфері культури пов’язується також із довірою, участю, національною ідентичністю, критичним сприйняттям інформації, соціальною згуртованістю та стійкістю суспільства. Відповідно, для науки державного управління принципового значення набуває питання не лише про зміст управлінського впливу, а й про якість його проєктування, доказову основу, вимірюваність наслідків і здатність політики до коригування.

Особливість обраної проблематики полягає у складності самого предмета оцінювання. Зміни суспільної свідомості мають відкладений, багатофакторний і неоднорідний характер; вони формуються під впливом культурних, освітніх, інформаційних, соціально-економічних, безпекових та інших чинників. Тому методологічно недостатньо зафіксувати певну зміну суспільних установок і безпосередньо приписати її окремій управлінській інтервенції. Потрібна система, здатна пов’язати цілі політики з вихідними даними, цільовими групами, процедурами вимірювання, критеріями оцінювання, альтернативними поясненнями та подальшим управлінським рішенням. Саме в цьому вимірі дисертаційна тема набуває виразного наукового змісту.

Автор обґрунтовує наукову проблему через суперечність між посиленням стратегічної ролі культури в процесах державотворення та збереженням

фрагментарності теоретико-методологічного, інституційного й управлінського забезпечення державної політики у цій сфері. Запропоноване трактування трансформації суспільної свідомості як внутрішньо пов'язаного виміру державної політики дозволяє перевести дискусію з площини загальних ціннісних декларацій у площину механізмів державного управління, у межах яких мають бути визначені суб'єкти, інструменти, ресурси, дані, критерії результату та процедури зворотного зв'язку.

Дослідження змістовно пов'язане з чотирма науково-дослідними темами, що охоплюють трансформацію публічного управління в умовах воєнного стану та післявоєнного відновлення (0125U002024), розвиток соціального, економічного, політичного та людського потенціалів (0120U105398), формування і реалізацію публічної політики в умовах цифровізації (0122U001115), а також адаптивні механізми публічного управління у контексті національної безпеки та соціокультурної резильєнтності (0124U004985). Внесок здобувача у межах цих тем охоплює теоретико-методологічні положення, аналіз політичного циклу, адаптацію релевантного досвіду, розроблення складових комплексного механізму та підходів до оцінювання його функціонування.

Отже, актуальність роботи зумовлена не лише значенням культури для державотворення, а й потребою підвищення якості самої державної політики – її доказовості, оцінюваності, міжсекторальної узгодженості та адаптивності. Така постановка наукової проблеми має загальнонаціональне значення для України в умовах воєнних і післявоєнних трансформацій.

II. Методологічна обґрунтованість, достовірність і верифікованість наукових результатів

Методологічна якість докторської дисертації визначається насамперед тим, наскільки послідовно пов'язані проблема, гіпотеза, мета, завдання, методи, джерела даних та отримані результати. У роботі такий зв'язок забезпечено. Автор формулює дослідницьку гіпотезу, вибудовує процедуру наукового пошуку та послідовно переходить від теоретичного аналізу і понятійно-категоріального уточнення до діагностики сучасного стану, моделювання, операціоналізації та розроблення комплексного механізму.

Базову методологічну основу становлять системний, інституційний і структурно-функціональний підходи, які на розширеному аналітичному рівні поєднано з мережевим, поведінковим, ціннісним, когнітивним і комунікативним підходами. Використано історико-ретроспективний, логіко-семантичний, системний, порівняльний та індикаторний методи, моделювання, контент-аналіз, порівняльно-правове опрацювання нормативно-правових актів, статистичне узагальнення та інтерпретацію офіційних даних. Такий методологічний плюралізм є виправданим, оскільки предмет дослідження поєднує інституційний, нормативний, поведінковий, комунікаційний та оцінювальний виміри.

Важливим для достовірності висновків є підхід автора до формування інформаційно-аналітичної бази. У дисертації використовуються нормативно-правові акти, стратегічні та програмні документи, матеріали міжнародних організацій, офіційна статистика і відкриті дані, наукові публікації та дисертаційні

дослідження. Список використаних джерел налічує 408 найменувань. Окремо сформульовано критерії відбору джерел та управління якістю даних, що свідчить про усвідомлення автором необхідності перевірки авторитетності, актуальності, порівнюваності й походження інформації.

Позитивною методологічною рисою є конкретизація принципу доказовості. У підрозділі 5.2 передбачено використання адміністративної звітності, статистичних і фінансових даних, реєстрів проєктів, грантової звітності, цифрової аналітики комунікацій, медіамоніторингу, періодичних соціологічних вимірювань, фокус-груп та інтерв'ю. Одночасне використання кількісних і якісних джерел створює основу для тріангуляції та зменшує ризик висновків, побудованих на одному типі даних.

Методологічно виваженим є розмежування стабільної критеріальної рамки та змінних інструментів її операціоналізації. Критерії результативності, якості змін, легітимності та сталості визначено як відносно стабільне ядро оцінювання, тоді як показники, індикатори, базові значення, цільові орієнтири, пороги ризику й календар вимірювань можуть адаптуватися до конкретної програми, рівня управління та доступності даних. Така конструкція одночасно підтримує порівнюваність оцінювання та його контекстну чутливість.

Заслуговує на підтримку обережність автора щодо причинної інтерпретації. У дисертації не стверджується монокаузальний зв'язок між окремою культурно-політичною інтервенцією та зміною суспільної свідомості; натомість пропонується логіка обґрунтованого внеску, повторних вимірювань і міждежерельної верифікації. Для багатофакторних соціокультурних процесів це є значно коректнішою дослідницькою позицією, ніж механічне приписування спостережуваного результату одному управлінському чиннику.

Важливою складовою обґрунтованості одержаних результатів є послідовна верифікація авторських модельних та оцінювальних положень на теоретико-методологічному, нормативно-інституційному, порівняльному та аналітичному рівнях. Розроблена автором матриця операціоналізації, представлена у додатку А, конкретизує методико-прикладну логіку переходу від концептуальних положень до управлінських дій, критеріїв, показників, індикаторів, джерел даних та можливих коригувальних рішень. Така побудова забезпечує методологічну завершеність запропонованої системи та створює належне підґрунтя для її подальшої пілотної апробації й емпіричної перевірки в конкретних управлінських і соціокультурних контекстах. У сукупності це посилює обґрунтованість авторських висновків і засвідчує послідовний перехід від теоретичного конструювання до можливості практичного застосування та оцінювання запропонованих наукових положень.

У цілому, методологічна побудова дослідження, сформована джерельна база та логіка верифікації забезпечують високий рівень обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, при цьому теоретико-методологічні результати чітко розмежовано з напрямами їх подальшої емпіричної апробації та практичної перевірки.

ІІІ. Наукова новизна та значення одержаних результатів

Наукова новизна дослідження найбільш переконливо проявляється у здатності автора перевести загальну концептуальну ідею у послідовну систему, придатну до управлінської операціоналізації. У роботі формуються взаємопов'язані рівні: концепція трансформації суспільної свідомості, структурно-функціональна модель, критеріально-індикаторна основа, комплексний механізм, операційний контур моніторингу й оцінювання та процедури коригування. Для спеціальності 25.00.02 важливо, що кожний наступний рівень конкретизує попередній у категоріях механізмів державного управління.

До результатів, одержаних уперше, належить концепція трансформації суспільної свідомості щодо розвитку державної політики у сфері культури, у межах якої суспільна свідомість розглядається одночасно як об'єкт правомірного управлінського впливу та як вимір оцінювання ефективності політики. Науковий сенс такого підходу полягає у перенесенні акценту з формального виконання заходів на суспільні результати – зміни в обізнаності, установках, участі, довірі, культурних практиках і стійкості.

Структурно-функціональна модель трансформації суспільної свідомості щодо розвитку державної політики у сфері культури на рисунку 4.1 відображає трансформацію суспільної свідомості як керований цикл із контекстними детермінантами, діагностичним входом, багаторівневим суб'єктом управлінського впливу, функціонально-операційним контуром, цільовими орієнтирами та зворотним зв'язком «оцінювання – корекція». Її методологічна перевага полягає в тому, що оцінювання вводиться не після завершення політики, а в саму логіку її функціонування.

Особливо вагомим з позицій доказового публічного управління є формування критеріально-індикаторної основи. У таблиці 4.3 систематизовано зв'язок між критеріями результативності, якості змін, легітимності та сталості, відповідними показниками, рівнями оцінювання й очікуваними ефектами трансформації суспільної свідомості. У додатку А ця логіка доведена до матриці операціоналізації, що поєднує концепцію, модель, механізм, інструменти, джерела даних і можливі коригувальні рішення. Саме цей перехід від поняття до вимірювальної та управлінської процедури суттєво посилює наукову завершеність авторської конструкції.

Комплексний механізм, представлений на рис. 5.1, інтегрує інституційно-організаційну, нормативно-правову, інформаційно-комунікативну, фінансово-ресурсну, соціально-кадрову та соціально-психологічну складові. Його ядром є цикл «формування – реалізація – комунікація/залучення – моніторинг та оцінювання – коригування». Для оцінки новизни принциповим є те, що механізм орієнтований на отримання, перевірку та використання даних для ухвалення наступного управлінського рішення, а не лише на виконання попередньо визначеного набору заходів.

До положень, що удосконалюють наукове знання, обґрунтовано віднесено інтеграцію категорій суспільної свідомості, її трансформації та соціокультурної стійкості; розвиток моделей державної політики через стратегічну комунікацію, участь громадянського суспільства, міжсекторальну взаємодію та зворотний

зв’язок; інституційно-організаційні й законодавчі засади функціонування комплексного механізму; підходи до оцінювання за системою критеріїв, показників та індикаторів. Подальшого розвитку набули понятійно-категоріальний апарат, підходи до адаптації міжнародного і вітчизняного досвіду та практичні рекомендації для суб’єктів політики.

Загальнонаціональне значення результатів полягає у створенні наукових передумов для переходу від переважно заходоцентричного адміністрування сфери культури до управління, орієнтованого на суспільний результат, якість даних, оцінювання та адаптивне коригування. Для України це має особливе значення в контексті відновлення людського потенціалу, підтримання суспільної згуртованості, розвитку культурно-освітньої взаємодії та зміцнення соціокультурної стійкості.

IV. Теоретична цінність, практична придатність і міжсекторальний потенціал результатів

Теоретична цінність дисертації полягає у поєднанні механізмового підходу з логікою оцінювання якості державної політики. Моніторинг, контроль, оцінювання та коригування розглядаються як єдиний операційний контур, завдяки чому політика постає не як одноразове управлінське рішення, а як цикл, здатний накопичувати інформацію, виявляти відхилення та змінювати інструменти відповідно до отриманих результатів. Така постановка розширює методологічне поле дослідження механізмів державного управління у сфері культури.

Окремої уваги заслуговує міжсекторальний вимір роботи. Автор пов’язує державну політику у сфері культури з освітою, формуванням людського потенціалу, розвитком критичного мислення, медіаграмотності, культурної компетентності та соціокультурної стійкості. Така інтеграція є продуктивною, оскільки сучасні суспільні результати рідко формуються в межах лише однієї галузевої політики. Водночас вона закономірно підвищує вимоги до методики оцінювання спільних ефектів, що відображено у дискусійній частині цього відгуку.

Практична придатність результатів визначається можливістю використання розроблених концептуальних, модельних, механізмових та оцінювальних положень під час підготовки стратегічних і програмних документів, формування систем моніторингу, визначення показників результативності, підготовки коригувальних рішень, удосконалення нормативно-правового й інституційно-організаційного забезпечення, а також у професійному навчанні публічних службовців.

За матеріалами дисертації результати дослідження використано у діяльності Миколаївського та Хмельницького регіональних центрів підвищення кваліфікації, післядипломного закладу освіти «Інститут професійних трансформацій», Чернігівського інституту інформації, бізнесу і права ЗВО «Міжнародний науково-технічний університет імені академіка Юрія Бугая», а також Мішково-Погорілівської сільської ради Миколаївського району Миколаївської області. Особливо релевантними для оцінки прикладного потенціалу є використання

результатів у програмах професійного розвитку, навчально-методичному забезпеченні та аналізі місцевої культурної політики.

Наведені факти впровадження засвідчують практичну затребуваність і прикладну придатність одержаних результатів, а також підтверджують можливість їх використання в освітній, організаційно-управлінській та аналітичній діяльності. Сформована критеріально-індикаторна система створює методичне підґрунтя для подальшого розширення практики її застосування, зокрема шляхом апробації в межах конкретних державних або місцевих програм із використанням базових і повторних вимірювань. Така перспектива посилює практичний потенціал дисертаційного дослідження та відкриває можливості для подальшого вдосконалення інструментарію моніторингу й оцінювання державної політики у сфері культури.

V. Повнота представлення результатів у наукових публікаціях та їх апробація

За відомостями, наведеними у дисертації та рефераті, основні положення і результати дослідження представлено у 55 наукових працях. Із них 19 статей опубліковано у наукових фахових виданнях з державного управління, 3 публікації – у виданнях, що індексуються у базах Scopus та Web of Science, 33 роботи становлять тези доповідей у матеріалах науково-практичних конференцій різного рівня. Така публікаційна база свідчить про тривалий процес апробації положень дисертації.

Зміст публікацій охоплює ключові напрями дисертаційного дослідження: теоретичні та понятійно-категоріальні засади державної політики у сфері культури, її освітню складову, міжнародне співробітництво, цифрові інструменти і культурну безпеку, механізми публічного управління, лідерство, державотворчі та безпекові аспекти. Важливо, що публікаційний доробок відображає не один вузький фрагмент роботи, а еволюцію авторської концепції від теоретичного осмислення до механізмового та прикладного рівнів.

У співавторських роботах у матеріалах дисертації конкретизовано особистий внесок С. М. Гололобова. Результати дослідження також пройшли апробацію на значній кількості науково-практичних конференцій, зокрема, присвячених публічному управлінню, освіті, культурі, національній стійкості, безпеці та відновленню України. За сукупністю кількісних і змістових характеристик публікаційний доробок достатньо повно відображає основні наукові результати дисертації.

VI. Цілісність роботи, відповідність спеціальності, реферату та вимогам академічної доброчесності

Дисертація є структурно завершеною науковою працею: вона складається зі вступу, п’яти розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Велике значення має конструктивна послідовність доказового ланцюга: теоретичне визначення проблеми – методологічне забезпечення – діагностика стану – концептуалізація – моделювання – операціоналізація – механізм реалізації – оцінювання та коригування.

Саме така логіка забезпечує цілісність роботи. Теоретичні положення перших розділів переходять у структурно-функціональну модель, критеріально-індикаторну систему, комплексний механізм та операційний контур моніторингу, контролю, оцінювання і коригування. Матриця операціоналізації у додатку А додатково демонструє зв'язок між концептуальними положеннями, показниками, джерелами даних і можливими коригувальними рішеннями.

Зміст реферату належним чином відтворює мету, завдання, методологічну основу, основні положення наукової новизни, практичне значення, результати за розділами, публікації та загальні висновки дисертації. Положень, які змінювали б сутність результатів дисертаційного дослідження або виходили за межі його змісту, під час зіставлення не виявлено.

За предметом і характером одержаних результатів робота відповідає спеціальності 25.00.02 – механізми державного управління. У центрі дослідження перебувають механізми формування і реалізації державної політики, взаємодія суб'єктів, інституційне й нормативно-правове забезпечення, ресурси, інформаційно-аналітичні процедури, моніторинг, оцінювання та коригування управлінських рішень. Культурна сфера виступає предметним полем застосування державно-управлінської методології, а не автономним культурологічним об'єктом.

Оцінювання академічної доброчесності здійснювалося в межах наданих для експертного аналізу матеріалів. У тексті наявні бібліографічні посилання на використані наукові, нормативно-правові, статистичні та інші джерела; у співавторських публікаціях визначено особистий внесок здобувача. Автор також відкрито описує допоміжне застосування інструментів штучного інтелекту для окремих технічних і мовно-редакційних завдань та зазначає, що вони не використовувалися для формування емпіричних даних, розрахунків, розроблення моделі й механізму, визначення критеріїв та індикаторів, формулювання наукової новизни, висновків і рекомендацій. Така декларація є важливою з погляду процедурної прозорості.

За результатами експертного змістового аналізу дисертації та реферату ознак академічного плагіату, фабрикації або фальсифікації, які були б очевидними з поданих матеріалів і ставили під сумнів авторство чи достовірність основних наукових результатів, не встановлено.

VII. Дискусійні положення роботи

Позитивно оцінюючи дисертаційну роботу в цілому, вважаємо за необхідне зазначити такі дискусійні положення. Вони не заперечують одержаних автором наукових результатів, а визначають питання, які потребують додаткового пояснення під час публічного захисту та можуть бути предметом подальшої емпіричної розробки.

1. Одним із вагомих результатів дисертаційного дослідження є сформована автором критеріально-індикаторна система оцінювання ефективності реалізації концепції та функціонування комплексного механізму трансформації суспільної свідомості. Позитивно слід оцінити розмежування критеріїв результативності, якості змін, легітимності та сталості, а також запропоновану їх операціоналізацію

через систему показників та індикаторів. Водночас зазначена система має переважно теоретико-методичний і проєктний характер та не пройшла повномасштабної емпіричної апробації на прикладі конкретної державної, регіональної або місцевої програми у сфері культури. Сам автор обґрунтовано наголошує, що розроблена матриця операціоналізації не підміняє емпіричного вимірювання. У зв'язку з цим доцільно було б більш чітко конкретизувати методичні засади пілотної апробації запропонованої системи, зокрема, визначити об'єкт оцінювання, порядок проведення базових та повторних вимірювань, джерела даних, часові межі апробації, критерії успішності та способи верифікації отриманих результатів.

2. Методологічно обґрунтованою є позиція автора щодо неприпустимості механічного зведення різнорідних показників в один інтегральний індекс без їх попереднього нормування, перевірки валідності, визначення вагових коефіцієнтів та обґрунтування способу агрегування. Разом із тим у роботі не отримало остаточного вирішення питання про формат підсумкової інтерпретації результатів оцінювання. Залишається дискусійним, чи має система завершуватися розрахунком інтегрального індексу ефективності, чи більш методологічно виправданим для такого складного об'єкта, як трансформація суспільної свідомості, є збереження багатовимірного профілю за окремими критеріями та групами індикаторів. На нашу думку, додаткового обґрунтування потребують також правила встановлення ваг, порогових значень та меж відхилень, за яких результати оцінювання повинні спричиняти коригування відповідних управлінських рішень.

3. Окремої уваги потребує проблема встановлення внеску саме державної політики у сфері культури в зафіксовані зміни суспільної свідомості. У дисертації справедливо враховано, що когнітивні, ціннісні та поведінкові зміни формуються під одночасним впливом значної кількості чинників – освіти, медіасередовища, інформаційних впливів, соціально-економічних процесів, воєнних подій, міграційних переміщень тощо. Позитивно оцінюємо запропоноване автором використання повторних вимірювань, тріангуляції джерел та логіки обґрунтованого внеску замість спрощеної лінійної причинності. Водночас методичний алгоритм такого встановлення внеску доцільно було б деталізувати: зокрема, щодо визначення альтернативних пояснень, часової послідовності змін, зіставлення груп або територій, використання змішаних кількісних і якісних методів та критеріїв, за якими певну зміну можна обґрунтовано пов'язувати з конкретною культурно-політичною інтервенцією.

4. Запропонована автором модель передбачає оцінювання змін суспільної свідомості на когнітивному, ціннісно-емоційному та поведінковому рівнях із використанням соціологічних досліджень, фокус-груп, інтерв'ю, цифрової аналітики та інших джерел. Однак суспільна свідомість не є однорідним об'єктом, а показники її стану та динаміки можуть істотно відрізнятися між соціальними, віковими, територіальними та іншими групами населення. У зв'язку з цим більшої методичної конкретизації потребують принципи сегментації цільових аудиторій, формування вибірок та забезпечення міжгрупової і міжрегіональної порівнюваності результатів. Особливо важливо визначити, яким чином у

практичному застосуванні методики має враховуватися різна ресурсна, соціокультурна та демографічна специфіка територій, не втрачаючи при цьому можливості отримання узагальнених висновків на загальнодержавному рівні.

5. Заслуговує на підтримку розгляд у дисертації культури у взаємозв'язку з освітою, формуванням людського капіталу, розвитком критичного мислення, медіаграмотності, культурної компетентності та соціокультурної стійкості. Разом із тим саме міжсекторальний характер таких результатів створює методологічну проблему їх оцінювання. Не повністю очевидним залишається, яким чином у межах запропонованої критеріально-індикаторної системи має вимірюватися синергетичний ефект взаємодії державної політики у сферах культури й освіти, а також яким чином запобігати подвійному зарахуванню одного й того самого суспільного результату до ефектів різних політик. Доцільним видається додаткове обґрунтування міжсекторальних індикаторів або логіки спільного результату, що дозволило б більш точно оцінювати внесок культурно-освітніх інтервенцій у формування людського потенціалу та соціокультурної стійкості.

6. Перспективною складовою запропонованого комплексного механізму є формування цифрового інформаційно-аналітичного контуру та використання адміністративних даних, державної статистики, реєстрів культурних програм, цифрової аналітики, соціологічних досліджень, медіамоніторингу й інших інформаційних джерел. Водночас поєднання таких різнорідних масивів даних актуалізує проблему їхньої методичної сумісності, повноти, достовірності, актуальності та порівнюваності в часі й між територіями. На наш погляд, прикладне значення запропонованого цифрового контуру було б посилено конкретизацією мінімальних стандартів якості даних, правил роботи з пропущеними та суперечливими значеннями, вимог до метаданих, процедур міжджерельної верифікації та врахування цифрової нерівності. Особливого значення це набуває при використанні цифрових слідів і вебаналітики, оскільки такі дані не завжди репрезентують ті групи населення, які мають обмежений доступ до цифрових технологій.

Наведені положення мають переважно методологічний і рекомендаційний характер, окреслюють напрями подальшої емпіричної верифікації та розвитку авторських напрацювань і не змінюють загальної позитивної оцінки наукової новизни, обґрунтованості та практичного значення дисертаційного дослідження.

VIII. Загальний висновок

Дисертаційна робота Гололобова Сергія Миколайовича на тему «Розвиток державної політики у сфері культури на сучасному етапі національного державотворення» є самостійною, завершеною кваліфікаційною науковою працею, у якій на основі теоретичного узагальнення та авторських розробок розв'язано важливу наукову проблему науки державного управління – обґрунтовано теоретико-методологічні засади та розроблено концептуальні й прикладні основи розвитку державної політики у сфері культури через трансформацію суспільної свідомості.

Сукупність одержаних результатів утворює цілісну теоретико-методологічну та оцінювальну конструкцію, у якій концепція, структурно-

функціональна модель, критеріально-індикаторна система, комплексний механізм, моніторинг, оцінювання та коригування пов'язані в єдиний цикл. Наукова цінність роботи полягає не лише у запропонованих авторських побудовах, а й у створенні методологічних передумов для переведення державної політики у сфері культури в режим доказового, вимірюваного та адаптивного управління.

Результати дисертації мають загальнонаціональне значення, оскільки можуть бути використані для підвищення якості стратегічних і програмних рішень у сфері культури, розвитку систем моніторингу та оцінювання, посилення культурно-освітньої взаємодії, формування людського потенціалу, суспільної згуртованості та соціокультурної стійкості України. Зазначені дискусійні положення визначають переважно напрями подальшої емпіричної апробації та не ставлять під сумнів отримані здобувачем наукові результати.

За актуальністю теми, ступенем обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, рівнем наукової новизни та загальнонаціонального значення, повнотою представлення результатів у наукових публікаціях, відповідністю спеціальності 25.00.02 – механізми державного управління, а також за дотриманням вимог до самостійності наукової праці дисертація відповідає вимогам Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17 листопада 2021 р. № 1197 (зі змінами).

Вважаємо, що Гололобов Сергій Миколайович заслуговує на присудження наукового ступеня доктора наук з державного управління за спеціальністю 25.00.02 – механізми державного управління.

Офіційний опонент:
провідний науковий співробітник
науково-методичного відділу забезпечення
якості освітньої діяльності та вищої освіти
Військового інституту танкових військ
Національного технічного університету
«Харківський політехнічний інститут»,
доктор наук з державного управління,
старший дослідник **Світлана МОРОЗ**

Підпис
ЗАСВІДЧУЮ:
ВЧЕНИЙ СЕКРЕТАР
НАЦІОНАЛЬНОГО ТЕХНІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
"ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ"
"__" _____ 20____ р.